

جمع آوری قرآن پس از رحلت رسول خدا (ص)

دوران رسالت حضرت محمد (ص) پایان یافت و پیامبر پرگناه اسلام بدرود حیات گفت. پیش از یکسال از رحلت محنت با رسول اکرم (ص) نگذشته بود که مسلمانان با مشکلات و حوادث طاقت فرسایی روبرو شدند. وقعه یمانعه پیش آمد، و نبرد یمین میان مسلمانان و طرفداران مسیلمه که بعضی نبوت بود، در گرفت.

در این جنگ هر چند مسیلمه به قتل رسید و پیروانش سرکوب شدند ولی این غلبه و پیروزی بر آنها آسان نبست پیامد: زیرا تعداد زیادی از مسلمانان بقتل رسیدند که تعداد کشته شدگان از عزرائیم را رو به دست نفر گشته است و در میان آنها خنسد و یاجانر و سوسیناه و یانکتریس شامه:

مقابل این توطئه، که بسورت آرامی انجام میگرفت مسلمانان با سهل انگاری تأسفانگیزی از تبت آراشی بنام خویش، خودداری می کردند و با در حفظ مدارک مالکیت خود سستی بخرج میدادند و در نتیجه، قسمت مهمی از زمینهای حاصلخیز خود را از دست دادند. البته مسلمانان چون مالکیت آراشی خود را از آباء و اجدادشان بارت برده بودند، و از طرفی هم حکومت مرکزی را چون اسلامی نبود ابدامسیت نمی شناختند و همیشه در فکر زنده ساختن حکومتهای اسلامی گذشته بودند. حکومت اسلامی سولو اما تانان و منطقه لانان - روی این اصل حاش بودند که در نزد مقامات دولت مرکزی: آراس خود را به ثبت

برسانند پس از آنکه تجاوز مسیحیان علی شد، آنان به فکر اقدام افتادند، ولی دیگر دیر شده بود، زیرا که دادگاههای وابسته به حکومت مرکزی مسیحی: همیشه به سود مسیحیان و به ضرر مسلمانان رأی می داد و بدین ترتیب بود که مسلمانان از سال ۱۹۴۸ به بعد: هزاران هکتار از بهترین اراضی مزروعی خود را از دست دادند و حتی از سرزمین خود رانده شدند و هر سال حدود شریب، پانصد خانواده مسیحی در جنوب لیبی اسکان داده می شود و در مقابل خانواده های مسلمانان آواره می شوند...

مفتادین از جاملان و حافظان قرآن بودند (۱) که در تارک درخشان امین گروه نام و سالم، مولی این جلیقه دیده می شود. (۲) این حادثه موجب گشت مسلمانان در حدیث آهنگد که قرآن را جمع کنند تا از میان نرود و با حداقل گرفتار نشند و اختلاف نشود. داستان این تدبیر به گونه های مختلف نقل شده است:

علی بن محمد مطهر علوی فاطمی در کتاب خود (سعد السعد) از کتاب ابو جعفر محمد بن منصور و روایت محمد بن یحیی مروان میگوید:

زیرین ثابت دیدمان ابو بکر قرآن را گرفت آوردی نبود سپس عثمان قرآن را به رای مولانا - علی بن ابیطالب (ع) جمع کرد و از روی آن نسخهای متعددی نوشتند. عثمان مسجفی را برای شود نگه داشت و شیبه را برای هر چه بدینه نگه، کوفه: سه و شام (۳) تعیین نمود...

این مطلب با روایت شهرستانی در مقدمه تفسیر

- ۱ - تاریخ طبری - حوادث خلیفای ۱۱ و ۱۲
- ۲ - طبقات ابن سنی ج ۳ - ص ۶۱
- ۳ - مختصر شام را ابن فضل الله عمری در اواسط قرن هشتم هجری دیده است و در کتاب خود ده سالک الا اسرار ج ۱ ص ۱۹۵: در وصف مسجد دمشق مینویسد: و در طرف چپ مسجد قرآنی است، بخند عثمان بن عفان ابو صفیاح زنجلی در کتاب «تاریخ القرآن» ص ۶۷ مینویسد: به گمان نوی قرآن می روی همان است که در کتابخانه لیبیگرد موجود بوده و هم اکنون به انگلستان منتقل شده است.
- ۴ - ابو عبد الله الزنجانی: تاریخ القرآن ص ۶۸
- ۵ - کتاب المصاحف، ص ۱۲ و ۲۳
- ۶ - دکتر محمود رامیار: تاریخ قرآن ص ۱۰۱

خود تأیید می گردد: وی از سوبین عظمه نقل می کند که گفت: از علی بن ابیطالب (ع) شنیدم که می فرمود:

وای مردم! بپرهیزید از گرافه گوئید در کنار عثمان... بخند اقسام آنچه که در باب قرآن انجام داد در حضور ما باران سوا خدا (ص) بود... (۴) و نیزه تأیید است تا آنکه این ابن داود در کتاب خود نقل میکند که علی بن ابیطالب (ع) فرمود:

«اگر عثمان چنین نمی کرد من شخصاً اقدام میکردم» (۵) درباره نظر امام علی بن ابیطالب (ع) سخن بگونه های مختلف گفته شده است ولی باید در نظر داشت که اگر این کار با نظر امیر المؤمنین (ع) و موافقت اوسورت نکرده بود و با از جمع و گرد آوردی قرآن پشتیبانی نمیفرمود پایه چه تنقادی و اختلاف عظیمی در جامعه اسلامی گذاردمی شد.

اما آنحضرت با مال اندیشی و صلحت گزینی و عقل و خردی که در اوج تجلی در وی بود پایان کار را نگرست و باب هر مبعثی را در این مورد یکبارہ ببست. (۶)

و در زمان خلافت خودی نور کوچکتربین اعتراضی نسبت به گردآوری قرآن از آنحضرت نقل شده و حال آنکه اگر جمع آوری قرآن در زمان عثمان از خلاف نظر آن حضرت بود و با خواهی ناکرده تحریفی در کتب خداوخ داده بود ، بطور مسلم امیرالمؤمنین (ع) سخت به مخالفت برمیخاست و مورداعتراض احدی هم قرار نمیگرفت ، همانطور که در مورد اموالی که عثمان در قبول خود در آورده و بایه عمدهای از افراد بی جهت بخشیده بود ، اقدام فرمود و آنها را مصادره نموده به بیت المال برگرداند .

حال آیا میتوان گفت که امراموال در نظر علی (ع) ازقرآن که اساس دین است ، مهمتر و اساسیتر بوده است ؟ (۷)

در اینجا ضروری است برای تکمیل و اثبات هر چه بیشتر این بحث و شدت اهتمام مسلمین دربار قرآن ، چند نقل دیگر از ای بزرگ و صاحب نظر مومنان را بزرگوار کنیم :

... در زمان جمع آوری قرآن برای ابوالو دود سوره آیات قرآن در دست نامه مسلمانان بود

پیشگامان اسلام از اسبابی و مطالعات قرآنی

(۷) فخر کرمانی : افسانهی تحریفه قرآن ص ۵۴
(۸) توبه : ۳۷ (۹) توبه : ۳۷

طغیان شهوت

امیر مؤمنان علی (ع) میفرماید : غلبه الشهوة تعطل العصمة و نور دالمهلك .

طغیان شهوت ، صواب اخلاق را از میان برد و انسان را به میدان هلاکت می کشاند .

برای نگهداری آنچه باشند کمال جدیت بخرج میدادند . علاوه بر آن گروه زیادی از صحابه و تابعین قادر بر آن که کاری چنان باشند و جمع آوری قرآن در آن دست مریض جلوشم همه انجمن می گرفتند و مکان مسجد را که آماده مسجوده پذیرفتند و مسجدی از آن بر داشتند و بعد اعتراض نکردند .

و حتی در جمع عثمانی (جمع دوم) کسی بخوانست به کریمه **لا الذین یسکرون الذهب و الفضة** (۸) را در مسجد بدون دوازه نیت کنند که این بر کتب صحابی در مقام توبه میسوگندید کرد که اگر دوازه را اسقاط کنند شمشیر کشیده با او خواهد جنگید و بالاخره دوازه را ضبط کردند . حایله بود در زمان خلافت خوددوری جمله دوازه را از خود برحاجان راهزنی **لا الذین یسکرون الذهب و الفضة** (۹) را بخوانند و اصل خوانند ، برای تمام مجامع بر آمدند و طبقه را وادار کردند که بخوانند .